

JDI!

**VZPOMÍNKY LEGIONÁŘE
OTAKARA HUSÁKA**

KNIHA IV.

NAKLADATELSTVÍ
EPOCHA

EDICE PAMĚTI
ČESKOSLOVENSKÉ
OBCE LEGIONÁŘSKÉ

JDI!

VZPOMÍNKY LEGIONÁŘE OTAKARA HUSÁKA

KNIHA IV.

FOTO EGE, SPOLEČNOST
PRAHA
1928

JDI!

VZPOMÍNKY LEGIONÁŘE OTAKARA HUSÁKA

KNIHA IV.

NAKLADATELSTVÍ
EPOCHA

Copyright © Československá obec legionářská, 2022

Photos © archiv Elišky Suchomelové-Husákové, Archiv Kanceláře prezidenta republiky,

Fotoarchiv VHÚ-VHA Praha, sbírka ČsOL, sbírka L. Příbyla, foto M. Rak, M. Volfová

Czech edition © Československá obec legionářská, Nakladatelství Epoque, Praha 2022

ISBN 978-80-87919-88-0 (Československá obec legionářská)

ISBN 978-80-278-0058-2 (Nakladatelství Epoque)

ISBN 978-80-278-1185-4 (PDF)

Památce matky a otce a těm, kteří pohár mého života naplnili štěstím až do kraje –
své ženě Libuši, dcerce Elišce a naší babičce

Táta

„JDI,“

řekl otec –

kolikrát v životě jak kámen dopadlo až na dno mého svědomí: „J D I!“

a já poslechl.

OBSAH

Část čtvrtá: Konsolidace armády a republiky — 13
Spolupráce s Francouzi — 14
Ve vírech a lagunách politiky — 28
Sedmá velmoc – tisk — 56
Ještě branný výbor — 133
V armádě a kolem ní: milice, organisace, unifikace, volební právo vojáků — 184
Na dlažbě. Pohřební řeči — 254
Ohlas a střepy toho, co bylo — 289
Doslov — 299
Příloha: Otakar Husák – stručný životopis — 301
Poznámka editora — 365

Vážení čtenáři,
sestry a bratři,

právě držíte v rukách poslední svazek vzpomínek generála Otakara Husáka. V naší edici pamětí se zatím jedná o nejrozsáhlejší projekt a jsem velice rád, že se ho podařilo dokončit a text vydat kompletně bez nutnosti zkracování. K čtenářům se tak dostává naprosto unikátní pramen, byť někdy to není čtení jednoduché, k počátkům našeho prvního odboje, bojům československých legionářů v Rusku a ve Francii, ke vzniku Československa a budování jeho armády. Jednoduchá nebyla ani příprava rukopisu k vydání, proto bych zde chtěl poděkovat všem těm, kteří se na ní podíleli, ať již přepisem původního textu, redakčními pracemi, tvorbou rozsáhlých příloh, či sháněním potřebných materiálů. Také bych chtěl vyzdvihnout pomoc a vstřícnost dcery generála Husáka Elišky Suchomelové a její rodiny, bez jejichž podpory a spolupráce by celý projekt nemohl vzniknout. Osobnost Otakara Husáka, celoživotního bojovníka za svobodu a demokracii, člověka, který se nikdy nebál kritizovat nespravedlnost a zastat se neprávem odstrkovaných, měla být během dvou totalitních režimů zapomenuta. Bohužel se to téměř podařilo a jeho jméno a činy jsou dnes známy velmi málo. Je proto dobře, že se i v současných složitých podmínkách podařilo instalovat a slavnostně odhalit pamětní desku Otakaru Husákovi na jeho domě na pražských Vinohradech. Věřím, že to, společně se čtyřmi svazky jeho pamětí, pomůže tuto nespravedlnost odčinit a navždy ho navrátí do naší národní historie. Zaslouží si to nejen Otakar

Husák, ale také my, protože generál Husák je osobností hodnou následování a podobných inspirativních hrdinů není nikdy dost!

*plk. v. z. Pavel Budinský, Ph.D., MBA
předseda Československé obce legionářské*

Vážení čtenáři,

když se vysloví jména triumvirátu Masaryk–Štefánik–Beneš, mělo by se jedním dechem dodat i další jméno: Otakar Husák. Tento výjimečný muž byl v roce 1914 spoluzakladatelem a organizátorem československých dobrovolnických jednotek v Rusku a později i ve Francii; v obou zemích se osobně účastnil bojového nasazení v první linii. Dne 3. prosince 1918 Husák v hodnosti plukovníka dorazil jako vůbec první zástupce zahraničního odboje do vlasti.

Bez diskusí byl jednou z nejvýznamnějších osobností československého prvního odboje. Za Velké války prokázal odvahu, organizační i diplomatické schopnosti, byl respektován ve spojeneckých politických kruzích. V letech 1920 až 1921 provedl jako ministr obrany zásadní reorganizaci vznikající československé armády. Rozený vůdce, milovaný legionáři i prvorepublikovou veřejností – ideální kandidát na Masarykova nástupce v prezidentské funkci.

Když však začal v roce 1921 tehdejší předseda vlády Edvard Beneš proti Husákovi jako mimořádně schopnému konkurentovi intrikovat, prezident Masaryk se přiklonil na Benešovu stranu. Generál Husák se poté s noblesou doživotně rozešel nejen s Masarykem, ale i se světem vysoké politiky. V pamětech později napsal: „Můj poměr k držitelům moci, politice a politikům vůbec, zůstal po zbytek života nezměněn. Nevěřím, přezírám...“

S generálem Janem Syrovým, který se v září 1938 nedobrovolně ocitl ve funkci předsedy vlády, v jejímž čele byl donucen přijmout mnichovský diktát, pojilo Husáka již z dob legií pevné přátelství. Dle svědectví Husákových rodinných

příslušníků Syrovému jeho chování v osudových okamžicích nikdy nevyčítal, jen poznamenal, že on by celou věc řešil jinak...

Není nikterak překvapující, že jako čelný představitel prvního odboje byl Husák v září 1939 německými nacisty zatčen a spolu s dalšími příslušníky národní elity deportován do koncentračního tábora Buchenwald, kde strádal až do roku 1945. Kratší dobu byl vězněn i po nástupu komunistů v roce 1949.

Otakar Husák byl ryzím vlastencem a idealistou – bez takových lidí nemůže být zahájena ani vítězně zakončena žádná revoluce, ani ta československá, protihabsburská. Husákův životní osud je potvrzením rčení o revolucích, které požívají své děti. Pro naši historiografii je velkým přínosem, že se Otakar Husák v závěru svého života, kdy doslova živořil na okraji společnosti, věnoval sepsání obsáhlých pamětí. Díky jeho rodině a zejména díky Československé obci legionářské byly upraveny do knižní podoby a nyní se tak ke čtenářům dostává jejich čtvrtý, závěrečný díl, který obsahuje množství málo známých informací z období formování Československé republiky.

Závěrem si dovolím vyslovit domněnku, že při rozhodování Husák nebo Beneš prezident Masaryk pochybil. Edvard Beneš byl typem vysoce výkonného úředníka, zatímco Otakar Husák byl opravdovým typem vůdce. S Husákem v čele by se dějiny Československa odvíjely zcela jinak. Netroufám si tvrdit, že lépe, ale prostě jinak.

Radan Lášek
publicista a nakladatel

ČÁST ČTVRTÁ
KONSOLIDACE ARMÁDY A REPUBLIKY

SPOLUPRÁCE S FRANCOUZI

Koncem roku 1920 generál Pellé odcházel. Byl odvolán francouzskou vládou a poslán jako Vysoký komisař do Cařihradu. Francie měla po staletí veliké zájmy na Blízkém východě a toto povýšení bylo důkazem důvěry k němu a ocenění úspěchů práce, kterou u nás po dva roky bez dvou měsíců konal. Pellé byl skvělý representant inteligentní Francie. Je s podivem, jak muž, který před válkou málo o nás věděl a my o něm nic, za tu krátkou dobu získal u nás důvěru a dokonce velkou popularitu. Také se naučil slušně česky, oženil se s Češkou ze staré vlastenecké rodiny Braunerů a měl s ní dcerku. Bohužel, záhy zemřel.

Každé lidské dílo podléhá kritice, vždyť ta je hybným perem pokroku. I on byl kritisován, ale jsem přesvědčen, že kritikové by mluvili o něm zcela jinak, kdyby věděli tolik co já. Z nejvyšších důvodů státního tajemství nemohl jsem jim vykládati obsah jeho sdělení ústních a písemných pro presidenta, dokud jsem byl v jeho kanceláři a později. Zachovalo se mi na 40 jeho dopisů a poznámek; byly to zprávy a informace, které dostával z Paříže, od maršála Foché, od svých kolegů náčelníků francouzských vojenských misí v Polsku a Rumunsku, z Bělehradu, Vídně, od vyslance Clement Simona a z jiných pramenů. Uvádím zkráceně aspoň některé.

25./III. 1919: Dnešní situace v Uhrách bude míti pravděpodobně za důsledek rychlou intervenci Dohody.

1./IV. 1919: Vláda Bely Kuna vyhlásila Československu a Rumunsku válku, nikoliv však Dohodě. Vyhlásila všeobecnou mobilisaci od 16 do 42 let. Sděлил, že máme uzavřítí hranice, jakož i co se podniká se strany francouzské k zablokování Maďarska. Z telegramu francouzského generála z Bělehradu vysvítá, že se zatím nepomýšlí na ofensivu proti Uhrám.

4./IV. 1919: Žádá, aby president odložil na neděli připravovanou přehlídku vojska. Transporty batalionů z Itálie jsou zastaveny. Telegram generála Franchet

d'Esperey z 28./III. hlásí, že italská mise v Budapešti byla ponechána na svobodě a všechny ostatní internovány.

5./V. 1919: Gen. Hennocque (velitel naší divise na Podkarpatské Rusi) hlásí, že rumunské vojsko vniklo do jeho sektoru a obsadilo Czop a Munkáč;¹ bylo přátelsky přijato. Zdá se, že tam chtějí trvale zůstat, ale v nejpříznivějším případě by vyklidili Czop. Pellé telegrafoval maršálu Fochovi, aby nařídil demarkační čáru mezi námi a Rumuny a žádal stanovisko presidentovo k linii jím navrhované. Stěžoval si na slova majora Kaplana v přednášce, kterou tento měl o organizaci ministerstva, že „nám předpisuje“ a „že nás považuje za Albánce nebo Hotentoty atd.“

8./V. 1919: Vyslanec Clement Simon obdržel telegram, že mírová konference v Paříži určila provisorní demarkační linii mezi námi a Rumuny. Dále, že francouzský vyslanec ve Vídni obdržel 6./V. tento šifrovaný telegram z Paříže: šéf anglické mise sděluje zprávu, kterou obdržel 4./V. z Budapešti: prosím o její předání anglickému vyslanci. Rumunské části zastavily svůj postup a nepřešly řeku Tisu. Italský plukovník se dvěma důstojníky vyslaní generálem Segré předali Belu Kunovi notu a tázali se jej, chce-li okupaci Budapešti československým vojskem pod italským velením. Kun odmítl a prohlásil, že si přeje zachovati vše, co z Maďarska zůstalo, jako středisko světové komunistické propagandy. Komunisté nabyli nové odvahy zastavením postupu Dohody. Naděje na pád jich režimu se nyní velmi zmenšily. Pozvání na kongres do Paříže nemůže než tuto odvahu ještě posílit. Silně terorizované obyvatelstvo Budapešti je zastrašeno vývojem událostí.

18./VI. 1919: Telegram generála Hennocquea: Poláci, kteří byli potkáni v rajoně Olubla (kraj Spiš), předstírají, že přichází obsadit území za námi, aby nepadlo do rukou bolševiků. Jak se k nim máme zachovati? Vyžádejte si instrukce od presidenta. Ze stanoviska vojenského nevěřím, že bychom potřebovali podporu Poláků. I kdyby pomáhali v dozoru nad bolševiky v kraji, znamenalo by to zmenšování odvahy obyvatelstva a sebedůvěry našich vojáků. Mohu ihned telegrafovat generálu Henrysovi (náčelník francouzské vojenské mise v Polsku) a do Paříže ve smyslu, jaký mi sdělí president. Včera jsem již telegrafoval Henrysovi, aby se měl na pozoru proti úmyslům polské vlády využívat dnešní situace svým pronikáním na Spiš a Oravu.

¹ Mukačevo, maďarsky se však město jmenuje Munkács, z čehož zřejmě pan generál vyšel.

19./VI. 1919: Popisuje bojovou situaci na Slovensku. Náš parlamentář vyslaný skupinou majora Prignota nebyl přijat. Ultimátum Dohody vypršelo. Z vojenského stanoviska nemáme zájem vstoupiti do vyjednávání, která by nepříteli umožnila vyhnouti se důsledkům ultimáta; prodlužovati jednání a připravovati nám překvapení, která můžeme očekávati po tom, co se již stalo. Nicméně přání Bely Kuna vstoupiti v jednání s námi je dobrým znamením.

6./VII. 1919: Dlouhý dopis o zkušenostech, které jsme nabyli v kampani na Slovensku. V konci upozorňuje a vyzdvihuje bídnou materiální situaci důstojníků.

14./VII. 1919: Stěžuje si na „předimenzovaný první odbor“ ministerstva, jehož šéfem jsou: bývalý rakouský generál a dva rakouští plukovníci Kalhous a Ševčík. Za této situace, píše, nemohl bych pracovati.

17./VII. 1919: Pokračuje v té samé stížnosti a rozšiřuje ji ještě o Chalupu; všichni se snaží zničit jeho práci. Machar je s ním stejného názoru. Příliš dlouho byli jsme trpělivými...

28./VII. 1919. Generál Hennocque hlásí, že Rumuni úplně vyklidili východní břeh Tisy od Maďarů a chystají se ji přejíti u Szolnoku a Tokaje. Nesmíme ztrácti ani minutu, chceme-li pochodovati s nimi, třeba se rozhodnouti ihned. Následuje celá řada organizačních návrhů.

6./II. 1920: Jednalo se o uzavření nové smlouvy s důstojníky jeho mise.

8./VIII. 1920: Reklamuje, že generál Syrový nebyl ještě jmenován.

4./X. 1920: Jedná o postupné demobilisaci a odbourávání důstojníků mise.

Pak následuje několik dalších dopisů o organizaci a dispozicích v armádě, odchod generála Destremaua, jmenování našich vyššími důstojníky a vyloučení neschopných, vyšetřování výtržností v Chebu, Teplicích i v Praze, které činí špatný dojem v cizině.

14./XII. 1920: Zpráva o selhání praporu 10. pluku vedeného legionářským majorem Zázvorkou, který byl (300 mužů) stávkujícími v Oslavanské elektrárně odzbrojen zcela bez odporu. Příčina: totální neschopnost důstojníků. Gen. Podhajský tam ihned poslal 3 prapory, 1 baterii a letadlo pod vedením energického plukovníka. Spoléhám, že to stačí k obnovení pořádku. Po likvidaci nepokojů třeba provésti nejprísnější vyšetřování a potrestati neschopné důstojníky. Navrhuje zřízení mobilního četnictva po vzoru francouzském.

Nedbal politických vlivů a trval na vyšetření a potrestání viníků staré již aféry z doby vpádu Maďarů na Slovensko, kdy části svěřené vedení plukovníka Franzla

Jan Zázvorka (21. 5. 1884, Nusle – 27. 5. 1963, Praha) vystudoval v letech 1901–1906 architekturu u Jana Kotěry na Uměleckoprůmyslové škole v Praze a poté do vypuknutí války působil v jeho ateliéru. Byl mobilizován k pěšímu pluku č. 89, ale již v září 1914 padl v hodnosti poručíka do ruského zajetí. V Petropavlovsku se zapojil do prací pro čs. odboj, stal se vedoucím zdejší odbočky s informačním oddělením a podílel se na náboru mezi zajatci. Koncem roku 1916 se přihlásil do čs. vojska, kam vstoupil v srpnu 1917. Prošel důstojnický kurz v Borispolu, načež byl přidělen k 8. rotě 5. čs. stř. pluku. Od prosince stál v čele 2. roty 2. čs. záložního pluku. S ním dorazil až do Vladivostoku, kde se následně účastnil vyjednávání s bolševiky a po vypuknutí nepřátelství těžkých bojů. Během nich byl v červenci 1918 2. záložní pluk přejmenován na 10. čs. stř. pluk. Zázvorka se postupně vypracoval na velitele kulometného praporu a 1. ledna 1920 byl povýšen na majora. Domů se vrátil s 30. transportem a pokračoval v armádě. Dne 12. prosince 1920 vedl 300 mužů svého pluku k zásahu proti vzbouřencům v Oslavanech. Proti rozkazu vojáky rozdělil na malé skupiny, které obsadily důležitá místa v obci, včetně místní elektrárny. V obci se však právě konal tábor lidu, který zásah armády rozlítl a dav asi 5 000 vzbouřenců postupně všechny vojáky odzbrojil. Získal tak 4 kulometry a 305 pušek. Protože panovala obava, že by nepokoje mohly přerůst v bolševické povstání, byla v noci z 13. na 14. prosince vyslána skupina 1 500 vojáků s dělostřelectvem podporovaným třemi letadly k zjednaní pořádku. Díky jejich ráznému postupu byli vzbouřenci zadrženi, a byť došlo ke střelbě, nikdo nebyl zabit. Neúspěch Zázvorkovy skupiny zřejmě stál za jeho koncem v armádě, protože počátkem roku 1921 demobilizoval a vrátil se k povolání architekta. Do roku 1926 byl zaměstnán u Ing. Záruby-Pfeffermanna, následně si otevřel vlastní ateliér. Účastnil se mnoha soutěží a vystavoval v zahraničí, jeho projekty byly vysoko hodnoceny. Je tvůrcem památníků u Zborova a Terronu. V roce 1925 vyhrál s Janem Gillarem soutěž na podobu Památníku osvobození na Žižkově, je ale také autorem budov blízkého vojenského muzea či Štěfánikova domu (dnes hotel Legie, sídlo ČsOL). V roce 1951 byl oceněn Státní cenou I. stupně a v letech 1953–1956 projektoval novou budovu pražského Smíchovského nádraží. Jeho dcerou byla Stella Zázvorková (1922–2005), známá česká herečka (sbírka ČsOL).

v území mezi Užhorodem a Košicemi neposlechly rozkazů a selhaly; tato trapná aféra vyřizovala se později za jeho nástupce gen. Mittelhausera.

Mnoho bych musil psátí o tom, jak důrazně se staral o rychlé a bezvadné dodávání výzbroje z Francie a jak prosazoval rozumné ceny. Veřejnost se o tom nikdy nedozvěděla, a když, tak zkresleně.

Proto také starali jsme se, aby jeho odchod byl důstojný a projevovali mu všemožně svoji vděčnost. Na Hradě byla 30. prosince uspořádána slavnostní večeře, při které jsem se s ním loučil těmito slovy:

„Můj generále, dámy a pánové!

Veliké věci jsou velikými svojí jednoduchostí, a proto je nevhodné obdivovati je velikou řečí, právě naopak.

Tím odůvodňuji svoji řeč poněkud lakonickou, věda, že jim dávají vojáci přednost, a protože jdou přímo od srdce k srdci.

Veliká věc, kterou jsme viděli se uskutečnit, je dobytí všeobecného přátelství našeho lidu generálem Pellé. Dobývání je řemeslem každého generála a nepochybně poslední velká válka Vám dala často příležitost dobývatí území s *poilus*, těmito obdivuhodnými vojáky, obránci nejen Francie, ale všeho lidstva. V tomto případě však jedná se o dobytí velmi vzácné v kariérách velkých kapitánů. Jedná se o dobytí duše národa a Vy jste ji dobyl.

V podstatě to, co se odehrálo, bylo velmi jednoduché.

Přichází generál, neznámý, atakuje práci základního významu pro stát – organizaci armády. Ve své práci nachází denně překážky – armádě schází všechno. Likviduje vítězně válku s maďarskými bolševiky, doplňuje vojenskou výchovu, zřizuje kursy a školy pro důstojníky, zakročuje v tisíci drobných problémech – a opouští nás, poslušen rozkazu své vlasti. S těžkým srdcem, ale jako opravdový voják, přijímá novou těžkou práci, počíná nové dobývání pro Francii. Tak se dobývají zásluhy o vlast! Vy jste si je zasloužil, ale naše vlast si Vás též žádá. Jako francouzský voják napsal jste krásnou stránku její historie.

Prosím Vás, abyste považoval Československou republiku za svoji druhou vlast. Je chudá, ale má poklad nikdy ničím neposkvřený v její historii.

Je to věrnost.

Ujistěte Francii, ujistěte zejména naše bratry ve zbrani ze včerejšího dne, z dneška i zítřka, francouzské vojáky, věrností Republiky československé.

Ať žije generál Pellé, ať žije Francie!“

* * *

Domácím rozkazem č. 297 z 31. prosince 1920 loučili jsme se s ním takto:

Důstojníci, poddůstojníci a vojáci!

Pověřen vládou Republiky francouzské důležitým posláním v Cařihradě, opouští náčelník generálního štábu generál Pellé naši československou armádu, které věnoval téměř po dva roky své vynikající vojenské schopnosti. Hned na úsvitu naší samostatnosti vyslán byl vládou spojenecké Francie, aby nám se svými spolupracovníky pomohl v našich těžkých počátcích budovati armádu, která by pokračovala v tradicích našeho zahraničního odboje a jejíž zřízení by odpovídala demokratickému myšlení a cítění našeho lidu. Ačkoliv příslušník národa žijícího v jiných poměrech než my, přece dovedl generál Pellé vystihnouti ráz našich národních potřeb a položit pevné základy k tomu, abychom měli vojsko určené sice výhradně pro obranu, ale naprosto spolehlivé a pohotové ve všech případech. Nutnost této obrany objevila se bohužel příliš záhy, když bylo v loni v létě napadeno naše Slovensko. Generál Pellé se svými spolupracovníky získal si tehdy velkých zásluh o naši Republiku, kterých mu celý národ nikdy nezapomene. Na jeho cestě do nového působiště provádí jej celá československá armáda přáním nejplnějšího zdaru. Vítá také nástupce jeho v úřadě pana generála Mittelhausera, který již za čas svého působení v Republice dovedl si získati všeobecnou důvěru a úctu svých vojenských druhů.

Nazdar!

gen. Husák, v. r.

* * *

Dne 31. prosince 1920 loučili jsme se úředně v ministerstvu s gen. Pellé a představil jsem všem jeho nástupce v úřadě gen. Mittelhausera.

„Pane generále, pánové!

Když letošního února oslavováno bylo první výročí příchodu francouzské vojenské mise vedené panem generálem Pellé do naší Republiky, ocenil můj vážený předchůdce, první československý ministr národní obrany zásluhy, kterých získal si šéf mise pan generál Pellé o vybudování naší armády i o krásné válečné úspěchy její při prvním vystoupení na obranu vlasti. Jestliže pronesl tato slova vroucího uznání a ocenění politik občanský, stojící tehdy v čele resortu, při takové příležitosti, kdy dalšímu setrvání pana generála Pellé v naší Republice nestála v cestě žádná překážka a kdy jsme si byli jisti jeho další spoluprací, pak jsem opravdu na rozpacích, mám-li oceniti plody a úspěchy činnosti páně generálovy za další ještě rok a změřiti současně ztrátu, kterou utrpí naše práce odchodem pomocníka a rádce tak vynikajícího, jakým pan generál právě jest. Stačí poukázati

na to, co jsme měli v oboru vojenském při příchodu pana generála Pellé do naší Republiky a jakou armádu máme dnes, aby se stalo zřejmým, na kolika stranách musil tento náš vzácný přítel uchopiti se intensivní práce, v kolika věcech bylo nám potřebí jeho moudré a vyzkoušené rady, kolik obtíží zdařilo se překonati jeho nezdolné energii a jeho jasnému, galskému duchu.

Tehdy v únoru 1919 měli jsme sice tři své armády, ale skoro vesměs ještě mimo hranice vlasti; dnes máme ze všech těch různých prvků sjednocenou armádu, překonávající kvapně stadium revoluční rozháranosti, máme pevný rámec armádní organizace, zjednodušené a moderní branné předpisy, máme armádu materielně dobře vybavenou, jejíž duch právě v posledních dnech obstál těžké zkoušky. Co hlavního však, naše armáda je ve svých základech naprosto cizí duchu a metodám militarismu německo-rakouského, je cvičena podle života blízkých a životaschopných method armády francouzské a odpovídá svým duchem demokratickému nazírání našeho lidu a demokratickým zřízením naší země.

Panu generálu Pellé bylo vládou Republiky francouzské svěřeno nové, zvláště vynikající a zodpovědné místo v Cařihradě.

Rozhodnutím pana presidenta byl jmenován nástupcem p. gen. Pellé generál Mittelhauser. Všichni známe vynikající jeho činnost válečnou a organizační na Slovensku.

Je jisto, že tak jako byla práce gen. Pellé zdržována množstvím malých problémů, bude tomu i nyní za gen. Mittelhausera. Tyto drobné vnitřní problémy vyplývají z dnešních poměrů. Vážná je ta okolnost, že problém souvisí s konfliktem, a těchto musíme se my za každou cenu vyvarovati. Nejlepším prostředkem k tomu je otevřenost. To zdůrazňuji zvláště.

V zájmu věci jsme si všichni povinni naprostou otevřeností a upřímností. Tak nejlépe usnadníme beztak již těžkou práci nového náčelníka generálního štábu generála Mittelhausera.

(francouzsky ku gen. Pellé:)

Můj generále, pánové znají Vaší práci tak dobře jako já. Je zbytečné opakovati, co jsem již řekl. Zbývá mi říci Vám několik slov osobních. Měl jsem čest pracovati s Vámi ode dne Vašeho příchodu do dne Vašeho odchodu.

Nebylo mezi námi nejmenšího nedorozumění a přeci téměř vždy jednalo se o věcech velmi vážných, názory nebyly vždy totožné, ale byla vždy dobrá vůle a otevřenost v jednání a to nás vždy vedlo ku zdárnému výsledku. Najdete zde vždy oddané a věrné přátele. Prosím, abyste i mne považoval za jednoho